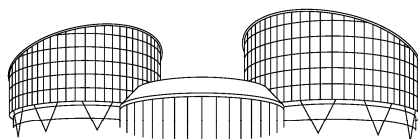

Tradus și revizuit de IER (<http://ier.gov.ro/>)

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

SECȚIA A PATRA

CAUZA EL OZAIR ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererea nr. 41845/12)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

22 octombrie 2019

Hotărârea este definitivă. Poate suferi modificări de formă.

În cauza El Ozair împotriva României

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a patra), reunită într-o cameră compusă din:

Faris Vehabović, *Președinte*,

Iulia Antoanella Motoc,

Carlo Ranzoni, *judcători*,

și Andrea Tamietti, Grefier adjunct de secție,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la 1 octombrie 2019,

pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 41845/12 îndreptată împotriva României, prin care un resortisant libanez și guatemalez, domnul Lorence El Ozair („reclamantul”), a sesizat Curtea la 18 mai 2012 în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”).

2. Reclamantul a fost reprezentat de domnul S.D. Lungu, un avocat care profesază în București. Guvernul român („Guvernul”) a fost reprezentat de agentul guvernamental, cel mai recent domnul V. Mocanu, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

3. La 29 mai 2018 Guvernului i-a fost comunicată plângerea cu privire la pretinsa încălcare a dreptului reclamantului la respectarea bunurilor sale având în vedere sancțiunile care i-au fost aplicate de către Biroul vamal pentru nedeclararea unei sume în numerar la ieșirea din țară. Celelalte capete de cerere au fost declarate inadmisibile în temeiul art. 54 § 3 din Regulamentul Curții.

4. Guvernul a ridicat obiecții cu privire la examinarea cererilor de către un comitet. După ce a examinat obiecția Guvernului, Curtea o respinge.

ÎN FAPT**I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI**

5. Reclamantul s-a născut în 1964 și locuiește în București.

6. În noaptea dintre 16 și 17 octombrie 2010, înainte de îmbarcarea pentru zborul către Liban, reclamantul a fost oprit de către un agent vamal la ieșirea din zona de control vamal. Întrebat, reclamantul a declarat că avea asupra sa 13 500 dolari SUA (USD), adică puțin peste maximul sumei admise de 10 000 euro (EUR) (a se vedea infra, pct. 13). Bagajul a fost controlat de agentul vamal în prezența reclamantului. A fost găsită în plus și suma de 80 000 USD ascunsă într-un pantof.

7. Bani găsiți în bagaj au fost confiscați pe loc, iar reclamantul a fost amendat cu suma de 8 000 de lei (RON), aproximativ 1 800 EUR la acel moment.

8. La 2 noiembrie 2010, în fața Judecătoriai Buftea s-a judecat cererea formulată de reclamant în vederea anulării procesului verbal de contravenție. Acesta susținea că a avut banii din vânzarea unui automobil și a cotei parte dintr-un apartament din București. A prezentat copii ale respectivelor contracte de vânzare.

9. Judecătoria a respins acțiunea în decizia din 15 martie 2011. Instanța a stabilit că reclamantul intenționase să ascundă suma de 80 000 USD pentru a evita să o declare. În continuare instanța a considerat că amenda aplicată reclamantului a fost proporțională cu gradul de pericol social al faptei și a reiterat că respectiva confiscare a sumei care depășea limita legală de 10 000 EUR era în mod expres prevăzută de lege și, prin urmare, era obligatorie.

10. Reclamantul a formulat recurs, iar prin hotărârea definitivă din 19 ianuarie 2012, Tribunalul București a confirmat hotărârea anterioară pentru aceleași motive ca cele oferite de judecătoria. Cu privire la sancțiunile aplicate, instanța a constatat după cum urmează:

„[...] chiar dacă suma respectivă ar avea o proveniență licită, astfel cum susține recurentul, această împrejurare nu prezintă relevanță, deoarece legiuitorul a incriminat însăși neîndeplinirea [...] obligației de declarare în scris, la autoritatea vamală, a numerarului [...] care este egal sau depășește limita stabilită prin regulament, independent de proveniența respectivei sume de bani.

În ceea ce privește sancțiunea aplicată, tribunalul apreciază [că] aceasta a fost individualizată în mod corect, în raport de gradul de pericol social al faptei săvârșite [...].“

II. DREPTUL ȘI PRACTICA INTERNE ȘI INTERNAȚIONALE RELEVANTE

11. Dispozițiile relevante ale Hotărârii Guvernului nr. 707/2006 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Codului vamal al României sunt următoarele:

Art. 653

„Constituie contravenție și se sancționează cu amendă de la 3 000 la 8 000 lei:

[...]

i) neîndeplinirea de către persoanele fizice care trec frontiera a obligației prevăzute la art. 3 din Regulamentul (CE) nr. 1889/2005 al Parlamentului European și al Consiliului, de declarare în scris, la autoritatea vamală, a numerarului în valută și/sau în moneda națională care este egal sau depășește limita stabilită prin regulament, aflat asupra lor, în mijloacele de transport ori în bagajele însoțite sau neînsoțite, precum și în colete. Numerarul nedeclarat în scris care depășește limita stabilită de regulament se confiscă.”

12. O prezentare cuprinzătoare a prevederilor relevante ale dreptului și ale practicii UE și a normelor internaționale privind spălarea banilor se poate consulta în *Grifhorst împotriva Franței* (nr. 28336/02, pct. 27-56, 26 februarie 2009).

13. În special, prevederile relevante ale Regulamentului (CE) nr. 1889/2005 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 octombrie 2005 privind controlul numerarului la intrarea sau ieșirea din Comunitate sunt următoarele:

Articolul 3 **Obligația de declarare**

„(1) Orice persoană fizică ce intră sau iese din Comunitate și transportă numerar în valoare de 10 000 EUR sau mai mult declară această sumă autorităților competente din statul membru prin care intră sau iese din Comunitate, în conformitate cu prezentul regulament. Obligația de declarare nu este îndeplinită în cazul în care informațiile furnizate sunt incorecte sau incomplete.”

Articolul 4 **Atribuțiile autorităților competente**

„(1) Pentru a verifica respectarea obligației de declarare prevăzute la articolul 3, funcționarii autorităților competente sunt împuterniciți, în conformitate cu condițiile prevăzute în temeiul legislației interne, să efectueze controlul persoanelor fizice, al bagajelor acestora și al mijloacelor lor de transport.

(2) În cazul nerespectării obligației de declarare prevăzute la articolul 3, numerarul poate fi reținut prin decizie administrativă, în conformitate cu condițiile prevăzute în temeiul legislației interne.

Articolul 9 **Sanțiuni**

„(1) Fiecare stat membru prevede sancțiuni aplicabile în cazul nerespectării obligației de declarare prevăzute la articolul 3. Aceste sancțiuni sunt efective, proporționale și disuasive.

(2) Până la 15 iunie 2007, statele membre adresează o notificare Comisiei cu privire la sancțiunile aplicabile în cazul nerespectării obligației de declarare prevăzute la articolul 3.”

14. În plus, la 30 ianuarie 2019 Curtea de Justiție a Uniunii Europene („CJUE”) a examinat o cerere de hotărâre preliminară în ceea ce privește problema dacă era proporționată permisiunea din legislația națională ca, pe lângă pedeapsa cu închisoarea sau amendă, suma nedeclarată să fie confiscată de către stat (cauzele conexe C-335/18 și C-336/18). A considerat că sancțiunea globală constând din amendă și confiscarea întregii sume nedeclarate nu a fost proporțională cu obiectivele urmărite.

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 1 DIN PROTOCOLUL NR. 1 LA CONVENȚIE

15. Reclamantul s-a plâns că, prin confiscarea sumei de 80 000 USD pe care nu o declarase agentului vamal și prin aplicarea amenzii suplimentare de 8 000 RON, îi fusese încălcat dreptul la respectarea bunurilor sale, prevăzut la art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, care se citește după cum urmează:

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.”

A. Cu privire la admisibilitate

16. Curtea constată că această cerere nu este în mod vădit nefondată în sensul art. 35 § 3 lit. a) din Convenție. Constată, de asemenea, că nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarată admisibilă.

B. Cu privire la fond

(a) Observațiile părților

17. Reclamantul a făcut referire la afirmațiile sale din formularul de cerere. Acesta a susținut că dreptul său la respectarea bunurilor sale a fost încălcat.

18. Guvernul a admis că sancțiunile reprezentau o ingerință în exercitarea de către reclamant a dreptului la respectarea bunurilor sale. Totuși, ingerința era prevăzută de lege și servea scopului legitim de a preveni spălarea banilor. A mai susținut și că cele două sancțiuni aplicate reclamantului au fost proporționale cu pericolul specific reprezentat de faptele reclamantului. Mai mult, instanțele naționale au verificat proporționalitatea măsurilor. De asemenea, au reținut că amenda în sine reprezentase aproape 2,25% din suma pe care reclamantul nu a declarat-o.

(b) Motivarea Curții

19. Principiile generale aplicabile sunt stabilite în *Grifhorst împotriva Franței* (nr. 28336/02, pct. 81-83, 26 februarie 2009).

20. Revenind la faptele din speță, Curtea observă că părțile nu pun în discuție faptul că sancționarea reclamantului reprezenta o ingerință în

exercitarea de către acesta a dreptului la respectarea bunurilor sale (a se vedea supra, pct. 18; a se vedea și *Ismayilov împotriva Rusiei*, nr. 30352/03, pct. 29, 6 noiembrie 2008).

21. Curtea reiterează abordarea sa constantă, potrivit căreia, deși implică o privare de proprietate, o măsură de confiscare intră în domeniul de aplicare al art. 1 paragraful al doilea din Protocolul nr. 1 la Convenție, care permite statelor contractante să reglementeze folosința bunurilor (a se vedea *Grifhorst*, pct. 85-86, și *Ismayilov* pct. 30, ambele citate anterior).

22. Obligația de a declara suma transportată peste frontieră este prevăzută în mod expres în legea internă și în dreptul Uniunii Europene (a se vedea supra, pct. 11 și 13). Legea internă prevede sancțiuni în eventualitatea nedeclarării: o amendă și confiscarea sumei în numerar. Curtea este așadar convinsă că ingerința în exercitarea de către reclamant a dreptului său de proprietate era prevăzută de lege, în conformitate cu art. 1 din Protocolul nr. 1 (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Grifhorst*, citată anterior, pct. 90-91).

23. De asemenea, Curtea consideră că ingerința urmărea un scop legitim de interes general, și anume luptei împotriva spălării banilor (ibid., pct. 92; a se vedea și *Boljević împotriva Croației*, nr. 43492/11, pct. 40, 31 ianuarie 2017, cu trimiteri suplimentare).

24. În consecință, Curții îi rămâne să stabilească dacă a existat un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate de către autorități pentru atingerea acestui scop și protejarea dreptului reclamantului la respectarea bunurilor sale. Echilibrul cerut nu este realizat dacă reclamantul a fost supus unei sarcini individuale excesive (a se vedea *Ismayilov*, pct. 34; *Grifhorst*, pct. 94 și *Boljević*, pct. 41, hotărâri citate anterior).

25. Curtea constată că singura contravenție de care a fost găsit vinovat reclamantul a constat în nedeclararea la autoritățile vamale a sumei de 80 000 USD în numerar pe care acesta o avea asupra lui. Nu s-a stabilit dacă numerarul confiscat fusese obținut în mod nelegal (a se vedea supra, pct. 10). Reclamantul a prezentat înscrisuri care arătau că banii proveneau din vânzarea proprietății sale (a se vedea supra, pct. 8). Cu toate acestea, respectivul element nu avea relevanță pentru instanțele naționale, în măsura în care legislația națională impunea confiscarea automată a oricărei sume nedeclarate (a se vedea supra, pct. 11). În plus, niciun element nu sugera că, prin confiscarea sumei de 80 000 USD de la reclamant, autoritățile au avut ca scop să prevină orice activități infracționale, precum spălarea de bani (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Gyrlyan împotriva Rusiei*, nr. 35943/15, pct. 27, 9 octombrie 2018, și *Boljević*, citată anterior, pct. 43).

26. Măsura de confiscare ce face obiectul acestei cauze a avut un scop pur disuasiv și punitiv. Cu toate acestea, nu s-a demonstrat în mod convingător că simpla aplicare a amenzii nu era suficientă pentru a obține efectul disuasiv și punitiv dorit și pentru a preveni viitoare încălcări ale cerinței privind declararea. În aceste circumstanțe, Curtea concluzionează

că măsura confiscării întregii sume de bani care trebuia să fie declarată, ca sancțiune suplimentară față de amendă, a fost disproporționată (ibid., pct. 45, cu trimiteri suplimentare). Curtea nu poate decât să ia act de faptul că și CJUE a hotărât recent că o sancțiune globală constând din amendă și confiscarea întregii sume nedeclarate nu era proporțională (a se vedea supra, pct. 14).

27. Considerentele de mai sus sunt suficiente pentru a-i permite Curții să concluzioneze că prin confiscarea sumei nedeclarate în plus față de amendarea reclamantului, autoritățile i-au impus acestuia o sarcină excesivă care era disproporționată în raport cu contravenția săvârșită.

În consecință, a fost încălcat art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

II. CU PRIVIRE LA APLICAREA ART. 41 DIN CONVENȚIE

28. Art. 41 din Convenție prevede:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

29. Reclamantul a solicitat 80 000 dolari americani (USD) cu titlu de prejudiciu material, reprezentând suma confiscată de autorități. De asemenea, aceasta a solicitat 20 000 USD cu titlu de prejudiciu moral.

30. Guvernul a susținut că sumele solicitate erau exagerate. A subliniat că nici Curtea și nici CJUE nu hotărâseră care ar fi fost sancțiunea proporțională pentru nedeclarare. Mai departe, a susținut că nu trebuia acordată nicio sumă cu titlu de prejudiciu material, în măsura în care reclamantii pot cere redeschiderea procedurii în temeiul art. 509 alin. 10 din noul Cod de procedură civilă. A susținut, de asemenea, că o constatare a încălcării Convenției trebuie să constituie în sine o reparație echitabilă suficientă.

31. Curtea a constatat că suma de 80 000 USD fusese confiscată de la reclamant cu încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție. În ceea ce privește argumentul Guvernului că reclamantul putea cere redeschiderea procedurii (a se vedea supra, pct. 30), Curtea a constatat deja că legislația națională impunea confiscarea automată a oricărei sume nedeclarate transportate peste frontieră (a se vedea supra, pct. 25). În circumstanțele date, Curtea consideră că Guvernul nu a demonstrat în ce fel reclamantul ar putea beneficia de redeschiderea menționată. Prin urmare, acceptă cererea reclamantului cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul material și îi acordă 80 000 USD, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit pentru aceasta.

32. Cu privire la prejudiciul moral, Curtea consideră că în circumstanțele prezentei cauze o constatare a încălcării art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție constituie în sine o reparație echitabilă suficientă (a se vedea în acest sens *Boljević*, citată anterior, pct. 54).

B. Cheltuieli de judecată

33. Reclamantul nu a formulat nicio pretenție în această privință.

34. În consecință, Curtea nu este chemată să acorde o sumă pentru cheltuielile de judecată.

C. Dobânzi moratorii

35. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal, practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE, ÎN UNANIMITATE, CURTEA

1. *Declară* cererea admisibilă;
2. *Hotărăște* că a fost încălcat art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție;
3. *Hotărăște* că o constatare a unei încălcări constituie, în sine, o reparație echitabilă pentru prejudiciul moral suferit de reclamant;
4. *Hotărăște*
  - (a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni, 80 000 USD (optzeci de mii de dolari SUA), plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit, sumă care trebuie convertită în moneda națională a statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății, cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul material;
  - (b) că, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, această sumă trebuie majorată cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade, majorată cu trei puncte procentuale;

5. *Respinge* cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba engleză și comunicată în scris la 22 octombrie 2019, în conformitate cu art. 77 § 2 și art. 77 § 3 din Regulamentul Curții.

Andrea Tamietti
Grefier adjunct

Faris Vehabović
Președinte